

Examenul de bacalaureat național 2013

Proba E. c)

Istorie

Variantă 3

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I.TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szövegeket!

A. „1949 március 2-án a föld birtoklásának jogát teljesen kivették a magánszemélyek kezéből. [...] A földet, az állatállományt és azon földtulajdonosok eszközeit, akik 1945-ös agrártörvény értelmében maximum 50 hektár földtulajdonnal rendelkeztek, kártérítés nélkül államosították. Gyakorlatilag nagyon rövid idő alatt a Milícia tevékenysége következtében 17 000 családot lakoltattak ki házaikból és költöztették át őket áttelepítési zónába. Az eltulajdonított földterületeket [...] összevonták, és vagy állami gazdaságokká, vagy termelőszövetkezetekké alakították át, melyek, elméletileg köztulajdonban voltak, de valójában az állam irányítása alá kerültek. [...] A legtöbb parasztot [...] vagy állami gazdaságokba, vagy termelőszövetkezetekbe szervezték. Ez a folyamat széles körben alkalmazott kényszerítő intézkedésekkel ment végbe. A kollektivizálással szembeni ellenállás eredményeként kb. 80 000 parasztot bebörtönöztek, közülük 30 000-et nyilvánosan ítélték el ellenszegülésért. A kollektivizálás folyamatát 1962-re fejezték be. Ennek eredményeként a 15 000 000 hektár mezőgazdasági össz földterület 60%-a a termelőszövetkezetek, 30%-a az állami gazdaságok tulajdonába került, míg 9%-a megmaradt magántulajdonban. A magántulajdonban maradt földek hegyes, dombos vidékeken helyezkedtek el, és megközelíthetetlenységük következtében nem kerültek köztulajdonba.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *România története*)

B. „Romániában (*România*) az 1977-es Zsíl-völgyi (*Valea Jiului*) bányászok sztrájkja volt a legjelentősebb szembeszegülés a kommunista hatalommal, melyet egy munkáscsoport kezdeményezett. [...] A sztrájk szikráját egy 1977 júliusában elfogadott törvény gyújtotta, mely a bányászok számára megszüntette a rokkantsági nyugdíjat, a nyugdíjkorhatárt pedig 50-ről 55 évre emelte. E határozat elleni tiltakozás jeléül a lupeni-i bányászok úgy döntöttek, hogy sztrájkba lépnek. [...] Kérték a munkaidő 8-ról 6 órára való csökkentését, [...] munkahely biztosítását a bányászok feleségei és lányai számára, egy hozzáértő egészségügyi személyzet felvételét [...], és a sztrájk céljainak objektív bemutatását a tömegtájékoztatási eszközök részéről. [...] Ceaușescu ígéretei ellenére a Zsíl-völgyét (*Valea Jiului*) „zárt területté” nyilvánították [...], a Securitate pedig megkezdte a megtorlásokat. Kivizsgálást indítottak, hogy felfedjék, ki volt a tüntetés szülőatyja, a következő hónapokban pedig pár száz bányászt más bányavidékre helyeztek át, míg másokat [...] lágerekbe, vagy a Duna-Fekete-tenger csatornához (*Canalul Dunăre - Marea Neagră*) küldtek.

Az a tény, hogy a román tömegtájékoztatási eszközök nem számolt be a Zsíl-völgyi (*Valea Jiului*) bányászok sztrájkjáról, a sajtó teljes alárendelését bizonyítja, mint a rendszer eszköze, és a hírek terjesztésének teljes tiltását mutatja, melyet a világháborút követő időszakban a hatalom arra használt fel, hogy a lakosság számára meggátolja az esetlegesen káros információk terjesztését.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *România története*)

A szövegek alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg az **A** szöveg alapján azt a folyamatot, mely során az 1949-1962 közötti időszakban eltulajdonították és összevonták a földeket! **2 pont**
2. Nevezzétek meg azt a századot, melyre a **B** szöveg vonatkozik! **2 pont**
3. Nevezzétek meg az **A**, illetve a **B** szöveg alapján egy-egy Romániában működő megtorló intézményt! **6 pont**
4. Írjátok le a vizsgalapra annak a szövegnek a betűjelét, amely igazolja, hogy a kommunista rendszer cenzúrázta a lakossághoz eljutó információkat! **3 pont**
5. Írjátok le a vizsgalapra az **A** szövegből két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van! **7 pont**
6. Mutassatok be két olyan totalitárius politikai gyakorlatot, melyet Romániában alkalmaztak, de nem jelennek meg az **A** és a **B** forrásokban! **6 pont**
7. Említsetek meg a nemzeti-kommunizmus időszakból egy hasonlóságot két olyan esemény között, amelyek Románia nemzetközi kapcsolataiban történtek a hidegháború korában! **4 pont**

II. TÊTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget!

„[...] Ezekben az időkben egy nagy török hadsereg készült betörni Havasalföldre (*Muntenia*) Szulejmán vezetésével [...], akinek a szultán szigorú parancsot adott [...], hogy Moldvát (*Moldova*) újra a Porta fennhatósága alá helyezze. II. Mohamed [szultánnak] valóban komoly okai voltak Ștefan tevékenységétől félni. Ștefan trónra kerülését követően megszilárdította hatalmát, és nem csak visszautasította az adó fizetését, hanem a Havasalföldre (*Țara Românească*) vezetett ismételt hadjárataival megmutatta, hogy ezt az országot is ki akarta vonni a török érdekövezetből. Mellesleg azt sem maradhatott figyelmen kívül, hogy Moldva (*Moldova*) uralkodója elfoglalta Chiliát, azt a várat, melyet II. Mohamed magának szeretett volna. [...] 1474 augusztusában Szulejmán Szófiában volt; összegyűjtven teljes haderejét és elvégezvén a szükséges felkészülést elindult a Duna (*Dunărea*) irányába. Csak december vége felé vagy 1475 január első napjaiban lépett be Moldvába (*Moldova*). [...] Régi szokás szerint Ștefan megparancsolta, hogy pusztítsanak el mindent az ellenség elől. A Szulejmán útjába eső falvak lakói elhagyták házaikat elrejtve szarvasmarháikat, gabonáikat, takarmányaikat, minden tulajdonukat. Egy korabeli forrás szerint «amit nem lehetett elrejtetni, el kellett égetni, mindenki felgyújtotta saját házát». Hamarosan az éhínség jelei mutatkoztak a török hadseregben.

Másfelől Ștefan megfelelő helyet keresett a harcnak, ahol Szulejmán nem tudja kihasználni seregének számbeli fölényét, de ugyanakkor saját csapatainak mozgását segítse. Egy ilyen megfelelő hely Vaslui városa előtti terület volt [...]. A mocsaras, erdők övezte terület tökéletesen megfelelt Ștefan céljainak. Itt zajlott le a csata. 1475 január 10-én, egy keddi napon sűrű, sötét köd ereszkedett alá, mely legmagasabb fokon segítette azokat, akik ismerik a területet, viszont akadályozza a helyet nem ismerő idegeneket. Kihasználva mindezeket Ștefan elkezdte a csatát. [...] Maga Ștefan a csatározás sűrűjébe vetette magát, – majd ahogyan Mihai Viteazul is tesz majd Călugăreninél – a törököket visszavonulásra kényszerítette. Ugyanakkor [...] a törököket hátból is támadták, így Szulejmán visszavonulása zűrzavarossá vált. Az üldözés majdnem négy napot tartott, «keddtől péntek éjszakáig», «hatalmas sárban». A menekülők közül egyesek «belefulladtak a Szeret (*Siret*) vizébe», mások a Dunába (*Dunărea*); sokakat fogolyként vittek el.”

(C. C. Giurescu, D. C. Giurescu, A románok történelme)

A szöveg alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg a szöveg alapján azt a csatát, melyben Mihai Viteazul részt vett! **2 pont**
2. Pontosítsatok a szöveg alapján egy információt a falvak lakóinak cselekedeteiről a török invázió idején! **2 pont**
3. Nevezzétek meg a szövegben említett két középkori román államot! **6 pont**
4. Említsetek meg két információt II. Mohamed szultánra vonatkozóan a szöveg alapján! **6 pont**
5. Fogalmazzatok meg a forrás alapján egy szempontot Ștefan cel Mare szerepére vonatkozóan a vaslui-i csata lezajlásában, támasszatok alá két szövegből vett információval! **10 pont**
6. Érveljetez egy releváns történelmi esemény segítségével azon kijelentés mellett, mely szerint egy uralkodó a központi intézmény képviselőjeként diplomáciai tevékenységével beavatkozik a XV – XVI. századi nemzetközi kapcsolatokba! (Pontot ér az érvelés meggyőző ereje, a megfelelő történelmi esemény bemutatása, valamint az ok-okozati viszonyok feltárása és a következtetések levonása). **4 pont**

III. TÊTEL

(30 punct)

Írjatok egy hozzávetőlegesen két oldalas esszét a XIX. század második felének és a XX. század elejének román államáról, annak jellemvonásairól, figyelembe véve a következőket:

- egy olyan belpolitikai intézkedés bemutatása, melyet a XIX. század második felében fogadtak el a román állam megerősítése érdekében;
- egy olyan esemény pontosítása, melyet a „keleti kérdés” során tett Románia (*România*) a XIX. század második felében, és egy következmény megemlítése;
- három olyan esemény említése, melyeknek folyamán a XX. század elején Nagy Románia (*România Mare*) létrejött;
- egy nézőpontot megfogalmazása a demokratikus politikai gyakorlatok szerepéről Románia fejlődésében a XX. század első feléből, és ennek alátámasztása egy történelmi érvel.

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, a bemutatás megszerkesztettsége, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a megfogalmazott szempontok történelmi érvekkel való alátámasztása (az érvelés meggyőző ereje, amit a megfelelő történelmi esemény bemutatása, az ok-okozati viszonyok feltárása és a következtetések levonása biztosít), a történelmi események kronológiai/logikai sorrendjének betartása, a meghatározott terjedelmi követelményeknek való megfelelés.